

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredni mediji in preselje.
Inserati: do 9 petič vrst 4 K, od 10—15 petič vrst 6 K, večji inserati
petič vrst 8 K; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petič vrst 12 K;
poroke, zaroke velikost 15 vrst 120 K; ženitne ponudbe beseda 3 K.
Popust le pri naročilih od 11 objav naprej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor

Upravišče „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaževa
ulica št. 5, priljubno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaževa ulica št. 5, L. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisano in sadotno frankovano.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezni številki stane 50 par = 2 kroni.
V inozemstvu 65 par = K 2.50.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
V Jugoslaviji: celoletno naprej plačan K 300—
polletno „ „ „ 150—
3 mesečno „ „ „ 75—
1 „ „ „ 25—
Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 100 po nakazilu.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

iv. Škarja:

6:67

V poročilih listov o pegejanih med demokratično in radikalno stranko za rešitev vladne krize smo brali, da se zasedajo uradniška mesta v ministrstvu za notranje zadeve s pristaši imenovanih strank po dogovorjenem ključu, ki naj bi se spremenil sedaj v razmerje 6:6 in eventualno tudi uveljavil za zasedanje uradniških mest v drugih ministrstvih. Čitati pa je bilo tudi, da so vladne stranke prišle do spoznanja, da je uradniško vprašanje treba depolitizirati.

Take notice je seveda še bolj sprejemati z rezervo, kakor znane brzojavke: Nocoj se odpelje Pašić v Pariz, ali: Danes se vrne Kumanudi iz Londona, kjer je sklenil državno posojilo pod zelo ugodnimi pogoji.

Mogoče je pa vendar kaj resnice na tistih vestih o medstrankarskem ključu: saj je naravno in verjetno, da v tako važni zadevi skušajo vladajoče stranke zavarovati svojo posebni interes.

Po mojem mnenju gre temu vprašanju širša in splošnejša pozornost: mislim, da to priznava tudi ustava sama, ki določa v členu 19, da so vsa mesta v vseh strokah državne službe enako dostopna vsem državljanom.

Že z ustavnega stališča je torej postalo potrebno, da vladajoče stranke revidirajo eventualne svoje drugačne dogovore in jih spravijo v sklad z ustavo.

Dosedanji način oddajanja službenih mest, zlasti vodilnih mest v ministrstvih, pa bi bilo umestno spremeniti tudi iz drugega razloga. Da danes naša državna uprava ni taka, kakor bi morala biti, tega menda ne bo nihče tajil. Vzrokov je več; med njimi je tudi ta, da nimamo dovolj strokovnjakov zlasti za vodilna mesta. Vendar bi se državna uprava mogla zboljšati, ako bi se vsaj tisto kvalificirano osebje, katero imamo, nastavilo na mestih, na katera spada po svojem znanju in po svojih izkušnjah, skratka: po svoji kvalifikaciji.

Po sedanjem načinu se izbira-jo uradniki in prvi vrsti po politič-

nih strankah, niti tu menda ni konkurence v večjem obsegu, ker vsi ne izvedo, kdaj in katera mesta so prazna. Vsled ozkega konkurenčnega kroga ni gotovosti, da se izbere vselej najboljši kandidati, ki so na razpolago; mogoče je celo, da se zasedejo mesta z uradniki, ki nimajo kvalifikacije, pa jih prezentirajo stranke; izbira kandidatov je takorekoč stvar strank.

Bilo bi torej v eminentnem interesu državne uprave, če se konkurenčni krog po intenciji ustave čim najbolj razširi in izbirajo kandidati samo ali vsaj v prvi vrsti po strokovni kvalifikaciji.

Potrebno bi bilo, da bi ministrski svet, ne čakaje na enot, službeno pragmatiko, to vprašanje za vse resorte uredil enotno.

Kot načelo bi bilo uveljaviti, da se vsa mesta oddajo potom javnega razpisa v »Službenih Novinah« oziroma pokrajinskih uradnih listih in da je za nastavev merodajna pred vsem predpisana izobrazba in izkazana obsežna praksa.

Izjemno oddajanje službenih mest nekvalificiranim kompetentom naj se odpravi brez pridržkov.

Predpisati bi se moralo dalje, da morejo biti absolventi visokih šol sprejeti v ministrstvih na mesta, za katera se zahteva visokošolska izobrazba, samo po primerni praksi v nižjih inštancah. Kajti praktikantov začetnikov v centralnem vodstvu državne uprave redoma ni mogoče samostojno uporabljati, vsaj ne brez škode za upravo in narod.

S tako reformo v uporabljanju »razpoložljivega osebja bi teoretično bilo mogoče ustvariti pogoje za zboljšanje državne uprave.

Praktično pa to ne bo zadostovalo; treba je osebju zagotoviti tudi možnost obstoja. V ministrstva bi po taki reformi prišlo več starih uradnikov, torej pred vsem uradnikov, ki imajo rodbine. Ti morejo reflektirati na mesta v ministrstvih le tedaj, če imajo pri zagotovljeni v Beogradu rodbinska

stanovanja proti najemnin, kolikoršno morejo plačati; v ta namen bi morala vlada nekaj dejanskega ustvariti, da bi bila stanovanja ob preselitvi resnično na razpolago.

Ce bi dajala država tudi dejansko pomoč v aprovizaciji in če bi se olajševalno upošteval prehodni stadij pri uradnikih, ki so na višku v svoji stroki, pa še ne obvladujejo popolnoma srbohrvaščine v pismu, bi se moglo pričakovati, da bo vlada pritegnila in obdržala na vodilnih mestih najboljše moči. Narod bi imel od tega gmotno korist, država pa gmotno in moralno.

Še v nekem drugem oziru bi bila potrebna reforma.

Dogaia se, da ministrstva izdajo uredbe in rešenja, ki ne upoštevajo pokrajinskih gospodarskih in socialnih razmer, niso v skladu z obstoječimi pravnimi predpisi in se ne ozirajo na organizacijo uprave in vodstva v posamnih pokrajinah. Vsled takih ministrskih upravnih činov trpi ugled državne uprave, se spravljajo v nevarnost interesi prizadetih strank, profesionalnim zabavljačem pa se daje prilžnost, da širijo nezadovoljnost med nerazsodnim delom naroda; pokrajinska oblastva pa prihajajo čisto v zadrego, ker so take uredbe ali konkretne rešitve včasih naravnost neizvršljive.

Tudi temu nedostatku se da po mojem mnenju odpraviti, ako vsako ministrstvo poskrbi, da bo imelo v svojem staležu tudi take uradnike, ki temeljito poznajo gospodarske in socialne prilike, zakonske in druge pravne norme ter upravno organizacijo pokrajin. Končno bi bilo urediti notranje poslovanje v vseh ministrstvih tako, da bodo taki uradniki — pokrajinski specialisti tudi resnično sodelovali pri zakonodajni in vseh upravnih činih za določene pokrajine.

Taka reforma bi utegnila preprečiti marsikatero nesporazumljenje in pridobiti narodovo zaupanje v državno upravo, zlasti če bodo tudi drugi uradniki ministrstev z dejanji iskreno priznavali, da ti njihovi tovariši niso neveliči konkurenti, temveč potrebni sodelavci v česem skupnega cilja, to je, brezhibne državne uprave.

Zakonodajni odbor.

Zakon o zaščiti dela. — Invalidni zakon.

— Beograd, 15. decembra. (Zvirno) Na včerajšnji plenarni seji je zakonodajni odbor pod predsedstvom g. Miše Trifunovića sprejel dva socialna zakona, zakon o zaščiti delavcev in invalidni zakon. Razprava o invalidnem zakonu je bila v marsikaterem oziru zanimiva. Najprej je odbor glasoval in s 26 proti enemu glasu končnoveljav, ne sprejel zakon o zaščiti dela. Nadalje je bila razprava o invalidnem zakonu.

Minister za socialno politiko je zahteval zmanjšanje dodatkov nekaterim invalidom. Zemljoradnika Stajić in Večević na sta poudarjala, da je treba dodatke zvišati najmanj za 50 odstotkov.

Nato je stavil predsednik na glasovanje zakonski predlog o invalidih, ki je bil v načelu sprejet.

V podrobni debati je bilo z manjšimi izpremembami sprejeto prvo, drugo in tretje poglavje zakona. Pri četrtem poglavju je zahteval poslanec Stajić, da se invalidske organizacije oproste poštnine pri službenih spisih in da se oproste davkov. Nadalje je zahteval poslanec Večević, naj se dovoli onim invalidom, ki so več kakor za 50 odstotkov nesposobni za delo, 75odstotni popust na železnica. Pri glasovanju sta bila sprejeta tudi četrto in peto poglavje, nakar je bila seja končana.

Zmanjšanje kontingenta naše vojske.

(Razprava v finančnem odseku.)

— d Beograd, 14. dec. Danes dopoldne je imel finančni odbor sejo, na kateri je razpravljalo o redukciji čvnanastin uprave fondov. Seji je prisostvoval tudi upravnik uprave fondov, ki je izjavil, da ima uprava samo 18 uradnikov več, kakor pred vojno in da se število uradništva po vojni ni veliko povečalo. Nato je rešil finančni odbor, da se bilance uprave fondov ponovno pregledajo in da se znižajo tantieme. Ob enaistih, ko se je

začelo razpravljati o drugi točki dnevnega reda o redukciji vojske, je povzel besedo socialni demokrat dr. Korun, ki je zahteval, naj se stalni kader zmanjša od 145.000 na 100.000 vojakov. Istotako je zahteval, naj se zmanjša obseg orožništva, ker sta vojska in orožništvo popolnoma neroduktivna elementa. Njegovi razlogi za to so bili gospodarske, ne finančne narave. Ostali govorniki so se vsi strinjali z dr. Korunom. Govoril je tudi vojni minister general Zečević, izjavljajoč, da o zmanjšanju vojske ne more ukrepati sam, ampak da naj to obravnava vlada. Koncem seje je naznanil predsednik odbora Veljković, da bo to zadevo predložil ministrskemu predsedniku.

Svetovna gospodarska konferenca.

— d Newyork, 13. dec. (Reuter)

»Associated Press« javlja iz Washingtona: Nekateri inozemski diplomati, ki so se udeležili washingtonske konference, so dobili navodila, ki si jih razlagajo tako, da pripravlja Lloyd George iniciativne predloge za reševanje svetovnega gospodarstva, ker ga je raziskavanje, katero so podvezle Zedinjene države, prepričalo, da Amerika ne namerava v kratkem sklicati gospodarske konference. Po informacijah imenovanih diplomatov vsebuje Lloyd Georgov načrt anulacije vojnih dolgov, ki jih delujejo Anglija Francija, Italija, Belgija in Rusija, kakor tudi male balkanske države. Ti dolgovi bi se črtali pod gotovimi pogoji, katerih eden bi bil, da tudi Francija črta vsote svojim dolžnikom — zaveznikom in da se znižajo nemške reparacije. Predsednik Harding tudi upa, da bo razorožitvena konferenca, predno se konča, sklenila glede naslednje skupščine vse potrebno, da bi se moglo razpravljati o mednarodnih vprašanjih. Predsednik namerava sprožiti na sestanku vprašanje svetovnih financ.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Prožnost in melodičnost njegovih stihov ob vzorni ekonomičnosti besed ter jasnem, logičnem izražanju misli so že v tej pesmi prednosti, ki so mu ostale doslej. Neprisiljenost, naravnost, ob vsej svobodi disciplina v rimah in verzih! In odklikuje ga še nekaj, kar je prav posebno redka čednost naših poetov: humornost, duhovita, globoko zamišljena, malce bridka humornost. Poslušajte njegovo »Pepeško sredoc!

»Prijetelj, žuj!
Sluci oblači pisano,
umij z obraza sminko,
nataknj zonet skisano
vsakdanjo krinko
In ne žaluj!
Saj ta finale
še na zaključki šala.
Med pustoma ostanesh dvema
vendar le vedno — šema,
sebi in drugim tuj.«

In odslej je bil stalni sotrudišč »Ljubljanskega Zvonca«. In ob vsaki novi njegovi pesnitvi, včasih kar šopku pesmi, smo poslušniki veselili, srečali v zavesti, da imamo zopet pesnika, ki obvladuje obliko ter ima čustvo in misli; mož, ki nam ima kaj povedati v tehniki modernih, a ne afektiranih. Pesmi v letniku 1915, so vzbujala naravnost pozornost. Toda medtem je že divjala vojna, in tudi Pavel Golja je bil na fronti. Takrat smo se bali, da nam ugrabi smrt poleg drugih naših stvariteljev literatur tudi pesnika, ki so je pojavil med nami pravkar kot svetla zvezdica. Ali ji je usojeno, da izgine v večno noč kakor meteor? — Toda Pavel je bil tudi kot avstrijski častnik predvsem Sloven. In pri Dzwinaču pri Zalesčikih je prešel na

Pesmi o zlatolaskah.

Spesnil Pavel Golja. Izdala Matica Slovenska.

Nejunaškemu času na kljub! To geslo označuje bistvo duše Prometejeve. To se vije kakor poslednja rdeča nit skozi zgočvino človeške kulture. Naglašeno skozi človeško umetnost. Umetnik ni nikdar v liniji, nikdar skupaj s sodobniki v klanjanju sodobnim vrednotam. V tem je tudi njegova moralna sila in njegova materialna tragika.

Dosledno oni rdeči niti človeške kulture današnji umetnik v miljeju, ki se je ponižal — homo homini lupus! — tja, kjer so poteptane vse vrednote razen materialnih. vsi uspehi razen ekonomskih, vse slave razen milibn-skih in vse ljubezni razen one, ki je izživa šampanjec, dosledno temu dviga današnji umetnik na kljub etično in duševno vrednote. Med tem ko se duh in duša tlačita k tlom, vztraja on v oboževanju duha in duše; medtem ko se razbija obitelj in ubija dete, boče on prav tu nahajati vsaj tako poezijo. kakršno je našel Pascoli v svojih »Mvri-ah«. Čim bolj teži sodobnik po materiji, tem bolj teži umetnik po duši, čim bolj je hladen sodobnik, tem topljši hoče biti umetnik. Nikdar v liniji! Nikdar azuren.

Vse to naglašam zato, ker komur to ni jasno naj ne jemlje v roke slovenskega pesnika Pavla Golja, da se ne utrudi in ne ogorči nad tem mehkim in toplim pesnikom v dnevnih banko in štacune. A Pavel Golja je pesnik in vilo dober človek. Dal nam je preko Slovenske Matice sbirko 50 pesmi. Ni-

so vse enako dobra. So med njimi, ali malo, ki bi jih ne bilo škoda niti za slovensko literaturo, niti za Pavla Golja, če bi bile izostale. Ono, kar je v tej zbirki dobroga, pa nam odpira nepotvrjeno pesniško dušo brez poze in brez priručne tehnične bolosti.

Pavel Golja je malo dete svoje male Slovenije. »Ob uri mraka, ob uri odpuščenja, ko v večnost dan koraka,« pesniška duša sanja, vse pesni in snu enaka. (Ob uri mraka. Str. 6.) je označen čas Goljinega pesniškega doživljanja.

V tem subtilnem momentu, polnem boje in bledih kontur, polnem praznine, po kateri begajo neki toni in se sklizajo bengalska luči, doživlja Golja ekstenzijo vzradoščene duše, smeh zemljine sreče, potanjanje v noč smehljajoče se Ljubljane, kjer se munda mnogo čustvuje in živi. Zbirka boli za rušenjem, ostavljenih in prevaranih ter jih vse, vse pozlačuje z dušo, ki ob peenih sanja, vse pesni in snu enaka. Hotel bi, da se vse razprši in vsakogar navdahno s svojim toplim dihom.

Golja je mehak kakor Gregorčič, a ni konkreten kakor Pascoli. Njegovi pesni so obrisi še temni, ker je širok in splošen. Do nikakih podatkov nisem mogel priti o Golji, a njegova zbirka ga označuje kot mladega človeka, ki še ni dosti bolehal, da lahko donesla zdravja, ki še ni bil dosti odrivan, da lahko še mnogo ljubi. Tako ga označuje njegove pesmi, a ne vem, da-li se ta mladost nanaša na njegova leta ali na njegovo akušnje.

Pesnik je vsekakor in ni začetnik. Njegov jezik je vrlo muzikalen, stil mu je elastičen in melodičen. Njegove predodbe so jasno izražene in ideje mu

veže čvrsta logična zveza. Uporablja moderno tehniko brez pretiranosti in teatralnosti ekspresionizma izvestne vrste. Njegovi stihovi često zadržite v stilu »malega fanta z vedrinih črnih, v vriskanju slovenskega izletnika na višine in v religioznosti one čiste kaple, ki jo tako rada zida — ne toliko nop, kolikor Slovenija. On ima v tem hrupnem prerivanju ljudi sposobnost, povadati gorko besedo o čustvu in človeškem bratstvu. V tem času »artisticke, kokot in kupljivihi Magdalen pred spreobrnjenjem govori Golja o vili svoje peemi. Kot srednjeveški trubadur vidi v ženi princezo in Mačono in vilo, vse mehko kakor goba in tambož, čisto kakor sneg na vrhovih Triglavu. Ne joka za Mačodelenami, ki jih izsejava brutalni carinik, nemo ker jih obojeajo vsi, vsi in slabši od njih. Karakteristične so teke Goljine besede:

»... — — — — — povrejo,
pred leti, pred meseci, tedni
so bile nedolžne in čiste.
Glej, vsak falot in vsak idiot
jih prezira in oljva nanje.
Daj, vrni jim varo in sanja,
umisli se jih, o Gospod!
To govori pesnik eedanost! Ta
beseda vaa in v vsem trbi današnjemu
človeku — na umik! Nazaj k duši
in poeziji, ker tam je več lepega
in več sreče nego v voljnih tekmi in
prerivanju. To je vsebina besed tega
pesnika v tej uspehi zbirki.

Golja še ni postalad z vso ostrino
svojega očesa, a kadar povada, to
mnogo jačji in mnogo konkretniši.
Gjuro Vilovič.

V dvojni številki (za november in december t. l.) zagrebške književno-

umetniške revije »Kritike« sem našel to poročilo o Goljini prvi pesniški zbirki. Prinašam ga v doslovnem prevodu. Dostavljam, da je bil Golja rojen v Trebnjem na Dolenjskem dne 10. aprila 1887, kot četrti sin takratnega sodnika Ludovika Golje, rodom Metličana, in Marija ibi. Rozmanove iz Mokronoga. Oče mu je bil eden izmed najbolj ambicioznih državnih uradnikov, ki je med tovariši slovel kot blaroumen jurist in užival največji ugled; dosegel je čin dvornega svetnika in umrl v Novem mestu. Tudi trije Pavlovi bratje so juristi: baš Pavel, po značaju najmehkejši, na je bil odločen za najosornejši in najtrši poklic: za vojska! Sredi gimnazijskih študij v Novem mestu je odšel Pavel na kadetnico, jo absolvirval in potem služil kot aktivni častnik v Trstu, Karlovcu in Ljubljani.

Toda Pavel je skušal pesniti že kot dijaček in je ostal pozneji zvezt tudi v častniški uniformi. Svoje pesniške prevence je obliavljal v »Slovanu« (pod uredništvom Ottona Zupančiča), leta 1914, pa se je oglasil prvič v »Ljubljanskem Zvonu« (pod uredništvom dr. Janka Šteblingerja) v 5. številki z dvema kratkima pesnitvama. Ti dve resniti sta za pesnika Golja značilni: kažeta ga kot misleca, ironika in nežnočutnega oblikovalca. Prvi je naslov Pevec:

Kdo se s skrivnostjo svoboden pogo-
varja,
a s snžno disciplino stova v eni vrsti,
ko misli obrazuje, pojme kreti?
Vesolince poslance poglavarja,
pevec, ki v tih, vzneseni minuti
cilje bežečih dni zastuti
in poznim vnukom vrednosti ustvarja.

Politične vesti.

Kriza v Beogradu in hrvatski problem. Pod tem naslovom piše „Jugoslovenski List“ med drugim: Medtem ko se v Beogradu pogajajo radikali in demokrati za portfelje in osebnosti, ki naj postanejo ministri, besni na Hrvatskem demagoška agitacija „predsednika hrvatske republike“ Radića, ki z ene strani naglašuje narodno edinstvo, z druge strani pa minira državo. Njegovo brezvestno agitacijo med hrvatskimi kmeti podpira brezposojno zadržanje strank v parlamentu. Te stranke so povzročile, da se Radićeve in frankovske vrste polnijo z raznimi nezadovoljnimi. Zadnja kriza je izval del radikalcev vsled Protičeve akcije v kljub temu, da je doživel Protić popoln neuspeh po krivici svojih zaveznikov iz famoznega hrvatskega bloka. Protić bo kot izkušen in star politik preje ali pozneje uvidel, da je bilo pogrešno misliti na sodelovanje z elementi, ki so v svojem bistvu sovražniki države, kar prikrivajo samo zato, ker morajo, ker se ne čutijo še dovolj močni. Razumljivo in naravno je nezadovoljstvo vseh ljudskih slojev vsled mnogih nemilih pojavov, ki sta jim bila izpostavljeni narod in država v teh treh letih zaradi nedelavnosti in nesposobnosti mnogih, ki so prevzeli krmilo države. List govori nato o zagrebških občinskih volitvah in pravi: Pozdravili bomo volilni rezultat na korist frankovsko-radikalne klike zato, ker upamo, da bo streznil naše strankarske politike v Beogradu ter jim pokazal, da je pot, po kateri so hodili do sedaj, napačna in da ravno oni s svojim delom in nedelom podpirajo protidržavne elemente. Separatistični in protidržavni elementi se morajo ukreniti samo s pozitivnim, poštenim delom, z odstranitvijo vsake korupcije in z rešitvijo našega socialnega življenja. Med zadovoljnimi narodom ne uspevajo nezadovoljniji, oziroma zbirajo okoli sebe le malo število podobnih tipov. Ravno naše državotvorne politične stranke in vlada, ki naj bi bila iz njihovih vrst, so poklicane, da s pozitivnim delom strgajo patriotske krinke Radiću in njegovim frankovskim prijateljem. Radića je treba pokazati hrvatskemu delu našega naroda v vseli njegovi mizerni nagoti. Razrušiti je treba piramido laži, ki jo je sezidal pod uplivom frankovskih prodanih tipov, ki komaj čakajo, da bi zanesli kolikoli mrtvaškega odrta naše države.

Iz koalije. Po prihodu delegatov vrhovnega vodstva koaliranih železniških organizacij iz Beograda je začel takoj razpravljati pokrajinski koalicijski odbor za Slovenijo na osnovu pragmatike, ki je bil predložen kot predlog za razpravo. Osnutek iz meseca maja 1920 sestoji iz sledečih delov: 1. Ustroj ministrstva sabračača in oblasnih direktorij. 2. Dolžnosti in prava uslužbenstva. 3. Plačilni regulativ in 4. Pokojninski sklad. Pokrajinski koalicijski odbor za Slovenijo ima dnevno redne seje, ki se jih udeležujejo redni delegati vseh koaliranih organizacij. Sedaj se obravnava drugi del osnutka t. j.: »Dolžnosti in prava uslužbenstva« v splošnem sporazumu in bo v najkrajšem času izdelan. Nato se bo obravnavala plačilni regulativ in ustroj pokojninskega sklada. Dne 15. decembra se odločijo delegati vrhovnega odbora v Beogradu. Pokrajinski odbor razpravlja neovirano naprej.

Bivši avstrijski oficirji v Albaniji. Iz Skoplja poročajo, da je srbska tiranska vlada vedla bivših avstrijskih oficirjev v svojo vojsko.

Bolgarski vojni zločinci. Iz Sofije poročajo, da se je vprašanje sodbe bolgarskih vojni zločincev, ki so jih zahtevala naša vlada vsled zločinov, ki so jih zakrivali v ozemlju južne Morave in ki bi se morali na podlagi mirovne pogodbe predati narodnemu sodišču, rešilo sporazumno z Beogradom. Naša vlada je pristala na bolgarsko željo, da sodijo in obsodijo te zločince bolgarske oblasti.

Predsednik Masaryk je daroval iz svojih sredstev 20.000 kron za ustanovitev knjižnice na nemški šoli v Brnu.

Kdo vzdržuje italijansko časopisje? V rimskem parlamentu je fašistiški poslanec Lupi interpeliral glede tujega upliva na italijansko časopisje ter očital Nittijski vladi, da je bila v zvezi s Stinesom in gotovimi južnoameriški vesppekulanti. Državni tajnik Beviore je odgovoril, da mu o vsem tem ni nič znanega. Socialistični poslanci pa so obdolževali »Popolo d'Italia« in »Ideja Nazionale«, ki ju vzdržuje italijanska veleindustrija. Gray je zagovarjal med razgrajanjem socialistov »Ideja Nazionale« in obdolžil milanski socialistični organ »Critica Sociale«, da je v zvezi z velekapitalom, kar pa je ravnatelj lista poslanec Turati odločno zanimal.

Francosko - Italijanski incident poravnani. Iz Pariza javljajo: Francoski ministrski predsednik Briand je odgovoril v zbornici na neko interpelacijo glede protifrancoških manifestacij v Italiji, da so povzročili take incidente Francijci sovražni agitatorji, ki so izdajali tendenciozne vesti. Spor se je med obema državama, ki hočeta vedno skupno stopati proti ciljem, ki so obema isti, prijateljsko rešil.

Francoska politika napram Italiji. Milanski »Secolo« priobčuje razgovor svojega pariškega dopisnika s francoskim ministrskim predsednikom Briandom, ki je med drugim izjavil: Znanj vam je moje stališče napram Italiji, kadar gre za rešitev problema, ki interesirajo vašo državo. Francoska politika v jadranskem vprašanju je bila od l. 1920 naprej v vaš prilog. V albananskem vprašanju si je osvojila Francija italijansko stališče. Odnosljaj Francije napram Srbiji (!) še niso tako prišrni, kakor so bili za časa skupnega vojevanja v svetovni vojni, ker so se ohladila vsled našega (francoškega) zadržanja v ponovnih slučajih na korist Italije. V vzhodnem vprašanju sta delovala Francija in Italija skupno. Zveza med Francijo in Italijo je absolutno potrebna z ozirom na Nemčijo. Recite doma, da so francoski odnosljaj napram Italiji prijateljski. Francija želi ponoven sporazum in skupno politiko z Italijo. To je bila in bo vedno moja politika.

Pogovor s članom ruske trgovske misije v Italiji. Inž. Mihael Vodovoz je imel pogovor s urednikom »Piccolac«. Vodovoz je član ruske trgovske misije v Italiji in je prišel v Trst z določenimi gospodarskimi nameni. Sovjetska vlada hoče spraviti Rusijo v kolikor mogoče kratkem času z ostalim svetom v normalni promet. V prvi vrsti želi trgovskih dogovorov in pri tem v posebni vrsti s Italijo. »Nikar ne mislite, da je v Rusiji izumrl sentimentalizem in da je umrla ruska kultura. Bila je pač vojna, in sicer vojna s zunanji in notranji, s notranji sovražniki. Sedaj smo se opostili enih in drugih in po vseh krajih široko Rusije se pričnajo zopet življenje.« Vodovoz je izjavil, da Rusijo Trst posebno zanima, ker more postati važno rusko trgovsko razpošilnišče in zbirališče. V Trstu naj bi se beredotočile trgovske zveze med Rusijo in Italijo, iz Trsta pa bi tudi hotela Rusija imeti svoje gospodarske zveze z Jugoslavijo, Češkoslovasko in Nemško Avstrijo. Rusija hoče imeti v Trstu svoja potrebna skladišča in vse drugo, kar bo veleval uvozni in izvozni promet. Vodovoz je nadalje obsejal, da obstoji v Rimu še sedaj neko zastopstvo bivšega ruskega carstva. To je samo senca mrtvega in čas bi bil, da se to odpravi. Rusija hoče od Italije doseči iskrenost. Na vprašanje, ka-

ko stoji sedaj trgovski in industrijski položaj v Rusiji, je odgovoril Vodovoz, da se obrata vse na bolje. Priznal je tudi, da se je ruska vlada nekako povrnila h kapitalizmu in ga vzpostavila. Ali to ni tak kapitalizem, kakršen je znan pod zapadno obliko, marveč to bi bil, ako se more tako reči, državni kapitalizem. Vrnila se je tudi privatna last, ali ta je pod kontrolo države. Vodovoz je mnenja, da pride sovjetska vlada do dobrih odnosov tudi s ostalimi državami in tudi Francijo se ji ne bo odtegnila.

Cena časopisja v Moskvi. Dnevnik »Izvestija« v Moskvi stane mesečno 40.000 rublov.

Manchester Guardian v Berlinu. S 1. januarjem prične izhajati v Berlinu »Manchester Guardian« v angleškem, francoskem, nemškem in španskem jeziku.

Plača predsednika nemške republike znaša na leto 745.000 mark.

Za nemškega poslanika v Rimu je imenovan bivši nemški poslanik na Danskem baron Neurath.

Noblovo nagrado za mir sta dobila švedski minister Branding in Norvežan Lande, generalni tajnik Zveze narodov.

Znižanje madžarske vojske. V današnji seji narodne skupščine je bil sprejet zakonski načrt o kraljevem ogrskem hovu. Zakonski načrt odreja znižanje madžarske armade na 36.000 mož in odpravo splošne vojaške obveznosti, dalje dopolnjevanje armade prostovoljnimi. Minister za narodno brambo Beitzka je izjavil napram ugovoru grofa Apponyja, da bo 35.000 vojakov z ozirom na popolnoma reorganizirano policijo in orožništvo povsem zadostovalo za vzdrževanje notranjega reda. Brezdomno je seveda, da teh 35.000 mož ne more čuvati 2500 km dolge madžarske meje. Ako bo pa kdo poskušal mejo prekopati, bo to znalo preprečiti onih 600.000 hrabrih Madžarov, ki so se udeležili vojn.

Politična situacija.

Beograd, 15. decembra. (Iz.) Včeraj popoldne je bil napovedan sestanek g. Davidoviča s predsednikom g. Nikolo Pašičem. Sestanek ni imel nobenega pozitivnega rezultata. Bil je le formalen in ni prinesel absolutno nikakega razčiščenja v dolgotrajno kabineto krizo. Na veliko začudenje političnih krogov, skoro nepričakovano je bilo, da g. Nikola Pašič ni na tem sestanku podal nobenega definitivnega odgovora. G. Davidovič je predsednik radikalnega kluba jasno in odkrito naglasil, kako radikalni klub zavlačuje krizo, ker vedno zahteva zase min. predsedstvo in portfelj notranjega ministra. G. Davidovič je tudi resno opomnil, da radikalci s svojimi zahtevami vodijo krizo do skrajnosti in je izjavil, da namest rava vrniti mandat kroni ter ob enem objaviti vse dogodke o poteku požajani med radikalci in demokrati. G. Nikola Pašič je na to g. Davidoviča zagotovil, da se vrši danes ob 12. polodnev medsebojni sestanek, na katerem bo javljena definitivna odločitev radikalnega kluba.

Beograd, 15. decembra. (Iz.) Radikalni klub še vedno vztraja pri zahtevi, da pride ministrstvo notranjih del v radikalne roke. Danes popoldne ima radikalni klub sejo, na kateri mora priti do definitivne odločitve.

Beograd, 15. decembra. (Iz.) Za opazovalca je zanimivo razpoloženje beogradskega občinstva nasproti dolgotrajni krizi. Beograd-

čani sploh ne morejo umeti, kako je možna tako srdita borba za posamezne ministrske portfelje, posebno borba za notranje ministrstvo.

Beograd, 14. decembra. Danes ob 17. se je sestal g. Nikola Pašič z g. Lubo Davidovičem, kateremu je ponovil zahtevo radikalnega kluba, da se temu odstopi portfelj notranjega ministra. Rekel je, da bo imel jutri radikalni klub sejo, na kateri bo končno veljavno določil delovni program nove vlade in glede imenovanja portfelja. Potem se zopet sestaneta Nikola Pašič in Lubo Davidovič in dobi g. Davidovič končno veljavni odgovor.

Neodrešena domovina.

Boj za slovenske šole. Na idrijsko gimnazijo je bilo imenovanih za profesorje več nekvalificiranih oseb. Istotako se je zgodilo za slovensko učiteljsko v Tolminu. Tozadevno je interpeliral posl. Šček notranjega ministra, želeč izvedeti, kako se utemeljuje tako imenovanje. Slovenska gimnazija v Gorici, ki je pred vojno že lepo procvitala, je bila ukinjena in italijanska vlada jo noče več odobriti. Gorisko slovensko ljudstvo pa želi otvoritev tega srednješolskega zavoda in je izreklo to svojo željo po vsej deželi na 200 shodih. Posl. Šček je v tej stvari interpeliral ministrskega predsednika, notranjega in prosvetnega ministra. Nadalje je je vprašal, kdaj misli vlada preklucati svojo nekulturno prepoved, da se ne smejo odpirati v Primorju zasebne šole s pravico javnosti. To se tiče zlasti slovenske zasebne trgovske šole v Trstu, ki jo je italijanska vlada zatrla. — V Jamliah, v Doberdobi in Devinu stanujejo sami Slovenci. Le v Devinu je nekoliko tujega rodu. Slovenski stariši v teh občinah so že opetovano prosili za slovensko ljudsko šolo, pa vedno zaman. Posl. Šček zahteva v interpelacijah otvoritev teh šol.

Otvoritev trgovske visoke šole v Trstu. V nedeljo se je otvorilo akadem. leto na trgovski visoki šoli »Revoltella«. Otvoritve so se udeležili zastopniki raznih oblasti, med poslanci sta bila tudi Slovenca dr. Wilfan in dr. Podgornik. Svečanost se je pričela z govorom zavednega ravnatelja prof. G. Luzatta. Trgovska šola je ustanovljena v prvi vrsti zaradi mesta, katerega trgovina je vezana na bližnji vzhod. Zato so se ustanovile v zavodu stolice za jugoslovensko, češkoslovasko in grško literaturo. Kadar pride v države srednje in vzhodne Evrope redno življenje, bo moral Trst poskusiti, da zavzame spet svojo misijo posredovalca med vzhodom in zapadom. Tržaška trgov. visoka šola, katere usoda je odvisna od usode mesta, hoče pomagati z vsemi močmi, da se doseže ta cilj in da se znova razširi tržaška trgovina. V ta namen hoče privabiti v svoje dvorane tudi mlade diake iz držav, s katerimi je Italija že stopila ali še stoji v tesni trgov. stiki. Luzatto je končno naglašal, da je Trst predstavlja italijanstva napram vzhodu. Iz njega se mora italijanska misel razviti v balkanske in podonavske dežele, da pa more izvršiti svojo misijo, mora postati veliko visokošolsko središče. Preuredba trgovske visoke šole je prvi korak na tej poti.

Velik požar v Skofji Loki.

(Izvirno poročilo.)

Na Trati pri Skofjeloškem kolodvoru ima lesni Industrialec g. Hajnrihar moderno parno žago in velikansko skladišče lesa. Skofjaloka je sploh po vojni postala nekako središče za lesno trgovino. Te dni so izdelovali za motorni stroj primeren prostor. Zidali so betonski podstavek. Ker potrebuje beton po zimski gorkoti, so čez noč v dotično globino postavili železno peč, da je ogrevala betonski podstavek. Nočni čuvaj Naglič je skrbel za to, da je peč žarela. Včeraj nekoliko pred 5. uro zjutraj je Naglič peč še dobro zakuril in odšel. Dotični ozki prostor je bil pokrit z leseno streho. Potoma je nočni čuvaj srečal strojnika Hostnika p. d. Begarja, ki je šel v tovarno, da zakuri parni kotel. Rekel mu je še kratko: »Sem že natožil«. Strojnik je odšel v strojnico, kjer je bil zaposlen pri stroju.

Okoli 5.20 pa je strojnik zapazil na omenjenem prostoru, da je izbruhnil ogenj. Takoj je spustil požarni signal. Ptiška parnega kotla je zaznamovala okolici, da je na parni žagi nastal požar. Delavci železniške postaje so takoj prihitali na lice mesta z brizgalno državne železnice in skušali ogenj ugasiti. Toda manjkalo je zadostne množine vode. Vred tega je grozni naravni element začel divjati in tekoma pol ure je nastal velikanski vodoraven stolp rdečega zublja, ki je segal visoko v nebo tako, da so ga celo opazili v Dravljah in Siskih in da je čuvaj na ljubljanskem Gradu sam opazil požar, misleč, da gori v bližini St. Vida.

Mahoma je bilo vse poslopje parne žage v obljemu silovitosti ognja. Bila je naravnost nezmožna vročina. Požarne brambe iz Godešič, Sore, Stare Lake, Skofjeloške, Virmaš in Zablance so takoj prihitele na kraj velikega požara in z vso požrtovalnostjo začele z gasilno akcijo, ki je bila zelo otežkočena, kajti pri manjkalo je zadostno vode, katero so morali vleciti v sodih od daleč.

Cuditi se moramo, da se je posrečilo požrtovalnim gasilcem, da avcem trdke in vsemu prebivalstvu po celodnevem neprestanem gašenju ogenj tako omejili, da je uničil samo poslopje parne žage in da ni obel v bližini postavljenih lesnih skladišč. V slučaju, da bi se bil ogenj razširil na lesno skladišče, bi bil neupelil ne samo ogromno Hajnriharovo skladišče, ampak vse bližnje kmetijske hiše in tudi Skofjeloški kolodvor. Požar je bil že začel oblemati hode, toda posrečilo se jim je, da so goreče hode pravočasno pogasili. Sreča na je bila tudi, da je vladalo popolno brezvetrie, tako da je rdeči plamen tvoril popolnoma vodoraven stolp.

Požar je, kakor omenjeno, popolnoma uničil poslopje, v katerem so bili postavljeni moderni stroji in v katerem se je nahajala tudi moderna tovarna parketov s sušilnic. Požar je uničil eden polnolamenski eno vencičanko, 4 kompletne cirkularke, 3 brusilne stroje, kompletno garnituro strojev za izdelovanje parketov in 2 vagona gotovih parketnih desic. Uničen je tudi novokupljen električni motor.

Cuditi se je, da je ostala strojnica, ki je bila prizidana k žagi, nedotakljena in da je parni kotel ostal popolnoma shranjen.

Požar je tralal ves dan. Šele proti večeru je nekoliko pomehal. Telo je še celo noč in so morali zasesti vsa noč čuvati, da se ogenj eventualno znova ne razširi.

Kolikor se da približno ceniti, znaša celokupna škoda na uničenem materialu, opremljenju in strojih okoli 4 milijone kron. Škoda je deloma pokrita z zavarovalnino.

Dopisi.

Podružnica »Kola Jugoslovenskih sester« v Krškem si je dala nalogo, da bo svoje članice podučevala v vseh ročnih delih, kateremu poduku in delu se članice pravi pridno odzivajo. Redni sestanki s predavanjem in podukom se vršijo vsako nedeljo. Drugi tak sestanek se je vršil v nedeljo, 11. decembra, katerega je zaključil g. strokovni učitelj Gaspari s prav zanimivim in poučnim predavanjem o delu koroških ženskih društev. Ob tej priliki se je tudi spomnil obletnice Cankarjeve smrti.

Nov most čez Krko pri Cerkljah. Dolgoletna želja stotarih se bo — upamo — uresničila. Načrt in proračun sta narejena. Prispevke bomo začeli zbirati v najkrajšem času. Vse, ki ste voljni kaj prispevati, prosimo, darov. Obenem pa opozarjamo okoličane, da ima pravico zbirati prispevke le oni, ki se izkaže s pooblastilom in nabiralno polo, ki je žigosana z žigom: Odbor za zgradbo mostu čez Krko pri Cerkljah. — Upanje imamo, da bo most, ako nas bodo vsi prizadeti vsaj po svoji moči podpirali, do prihod. poletja gotov. V domači občini je navdušenje zelo veliko in volja neomahljiva. — Cerklje na Dolenjskem, sredi decembra 1. 1921. Odbor za zgradbo mostu čez Krko pri Cerkljah.

Volkovi in medvedje v kočevskih gozdih. Preteklo pomlad se je zaradi v gozdovih kneza Auersperga in bližnjih hrvatskih župah vedlo volkov, ki so jim v tej zimi prišli ljudje na sled. Okoli Cebra in Velika Gora pri Ribnici se klani tudi medvedja dvojica, ki zapuščajo v snegu sled. Ker so Auerspergovi gozdovi razsežni in združeni s ribniškimi v takozvane »verige« in tudi precej težko dostopni, so zverj v njih vsko leto zaradi in notri tudi brezskrbno živi, dokler je glad na prisili, da gre iskati hrane v nižava. V kočevskem in ribniškem okraju so lovci, kakor poročajo od tam, že pripravljajo na pogon.

rusko stran. Prišel je v Caricin, kmalu je prestopil v jugoslovensko legijo ter se boril za svobodo svojega naroda. Postal je arbski kapitan v Dobruži, kasneje v Rusiji celo štabni kapitan ter prejel za svoje vzorno vodenje v vseh prilikah odlikovanja. Red sv. Stanislava z meči in trakom, romunska zvezda z meči, ki postavlja nositelja v red vitežov, romunski spominski križec dobrovoljcev v Dobruži in srebrna kolajna Milosa Obilića za hrabrost so vidni dokazi, da je bil naš Pavel na vseh frontah junak, mož! Mož, ki je delal čast slovenskemu narodu.

A tudi v Rusiji se ni izneveril opozitji, nego je pesnil vzlic vsemu in proti vsemu. Napisal je cele epopeje verzov. Zakaj vojak je bil vendarle pred vsem pesnik. Tako je iskal med Rusi sorodnih duš ter se je poglabljal v rusko književnost; posebej je literarne kroge in zšel tudi med ruske dramske umetnike. Imel je prav posebno srečo. V Moskvi je našel stika s člani Hudožestvenega teatra, celo s genialnim njegovim voditeljem in režiserjem Stanislavskim ter se je vdal dramski umetnosti z vsem žarom po sirovem vojnem rokodelstvu izstradane pesniške duše. Šele leto dni po vojni se mu je kančno posrečilo vrniti se v domovino. Po velikih ovinkih in z izgubo večjega dela pesniških zbirki! Uniforme na ni oblekel več. Kot pesnik ter v ruski dramatik in svetovno ugledni ruski režiji temeljito poučena gojenca Stanislavskega smo ga pozvali v uredništvo Narodnega gledališča. V prijateljski zvezi z Otonom Zupančičem, svojim prvim urednikom, naj bi dvignil našo dramo v ugodni današnji dobi na višino, ki smo hrepeneči

zaman po nji v časih, ko nas je materialna in politična mora tiščala k tlom! Le s sistematičnim delom je mogoče doseči ta razvoj; v repertoariju in ceobju se moramo vzpenjati le polagoma, ako naj se zgradi trden temelj, na katerem bo moglo po letih stati slovenska drama kot vreden tekmeo zagrebški in beogradski.

Pavel Golia je izdal letos svoje »Pesmi o zlatolaskah«. V kratkem jim sledi »Večerna pesmarica«, a za tisk prireja še tretjo: »Molitvenik za uboge in preganjane«. Zakaj vojna in povelja leta so mu bila plodovita doživljanja, čustva in misli.

Posvetil pa se je tudi še dramatik. Za letošnji božič se vprizori njegov dramski prvenec — večinoma v stihih: »Peterčkove poslednje sanje«. Božična povest v štirih aktech imenuje avtor svoje delo, ki se godi tudi na gradu kralja Matjaža in na vrhu Gorjanec. Nadejam se, da ostane posledj dramatik zvest, saj se resno bavi že z zasnovanjem dveh nadaljnjih dram.

Med najbolj simpatičnimi našimi književniki je Pavel Golia, a ne bodi ovdle, ako dostavljam: tudi eden izmed najzanimivejših. Pavel ne pozablja, da je bil častnik: zato je vsledkar gentleman.

Naš dnevnik še ni poročal o nje-govem doseganju delu, ki zasluži pozornosti in priznanja. Zato s tem popravljamo zamujeno in podajam javnosti o pesniku življenske podatke, ki so nezani njegovemu hrvatskemu kritiku, a tudi mojim rojakom.

Fr. Govekar.

O pokojnem našem kralju Petru

V kraljevem broju »Nove Evrope« piše Jovan M. Jovanović o blagopokojnem našem kralju Petru med drugim: »V vsem svojem značaju in načinu mišljenja in življenja je bil kralj Peter tip pravega srbskega seliaka, in to iz Sumadije. On je zato tudi ljubil kmeta, poljedelca, kakor se ljubi ono, kar je nam najbližje in najsorodnejše. Ljubil je njivo, ljubil je plug, ljubil je zemljo in tistega, ki jo obdeluje. Na svojih potovanjih v Srbiji se je rad in često ustavljal ob nihvah, da gleda setev ali žetev. — Eno, to je pravi državotvorni element,« je rekel nekoč, gledajoč v Topoli, kako narod dela na polju; »on dela zase in za državo, on hrani sebe in nas. Ono, kar je njemu preveč, daie on nam. In tako dela vse svoje življenje. In kadar se v državi kaj pokvari, zopet to on popravlja in popravi! Kadar se je vozil z avtomobilom ter srečal dolge vrste kmetov in kmetijskih voz, je ustavil svoj avtomobil ter čakal, da so napravili prostor in da se živina pomiri, nenačujena na avtomobilni ropot in štopot. Nikdar ni hotel, da bi se poljedelcu delala škoda.

Ako je bil v Arangelovački Banji ali v Koviljači ali kjerkoli v bližini kakšne vasi, zlasti pa v To-

poli, je zahajal med kmete in se z njimi razgovarjal. S kmeti se je vobče raje razgovarjal nego z meščani. Boli se je zanimal za njihovo delo, kakor za vse drugo. Poslušal jih je, sprejemal njihove prošnje in njihove pritožbe ter skrbel, da so bile izpolnjene, ako so bile upravičene. Očetovski je skrbel za to, da se ustreže njihovim potrebam in da se vzgoji pomladke, ki bo prevzel in nadaljeval delo v hiši in na vasi. S ponosom je vedno naglašal, da so tudi njegovi predniki bili poljedelci.

Tako bo kralj Peter prešel tudi v zgodovino, v prvi vrsti kot prvi med onimi kmeti vojnik in kmeti- junaki, ki so ljubili svojo svobodo in svojo zemljo in se borili zanje vse svoje življenje in ki so končno osvobodili in ujedinili ves narod ter udarili temelj naši državi.

Tako lepo piše Jovanović o pokojnem našem kralju, ki je bil res vzor plemenitega in dobrega vladarja. Vreden njegov naslednik je sedanj naš kralj Aleksander, ki je docela vzgojen v duhu velikega svojega očeta. Uverjeni smo, da bo naša slovenska ljudstvo vžubilo kralja Aleksandra, kakor je oboževalo srbske kralja Petra.

Prislopaite k „Jugoslovenski Matici!“

Dneve vosti.

V Ljubljani 15. decembra 1921.

— Poziv ljubljanskemu prebivalstvu. Na rojstni dan našega kralja, v soboto, dne 17. decembra, razobestijo vsi državni uradi in javna obdobja državne zastave. Mestno županstvo vabi sosesčane, da tudi oni okrase svoje hiše in stanovanja z državnimi ali narodnimi zastavami.

— Nameravano kraljevo potovanje v Slovenijo. Vesti iz Beograda javljajo, da je nameraval Nj. Veličanstvo kralj Aleksander priti v Slovenijo, da se udeležijo lova na divje koze. Potovanje je bilo odgojeno zaradi krize. Kralj Aleksander se je včeraj udeležil velikega lova na nekem veleposestvu pri Somboru in se danes vrne v Beograd. Čim bo kriza končana, odpotuje vladar v Slovenijo.

— Sodišča in kraljev rojstni dan. Pišejo nam: V imenu Njegovega Veličanstva sodijo naša sodišča, zdi se pa, da nekatera izmed njih še danes ne vedo, da je 17. t. m. rojstni dan tistega, v čigar imenu sodijo. Nedavno tega so listi izjavili, da je smatrali Vidov dan, praznik narodnega ujedinjenja dne 1. dec. in rojstni dan kralja Aleksandra kot državne praznike, ki jih imajo pred vsem slaviti državni uradi. Te dni je pa vrhutega še izšlo službeno obvestilo, da državni uradi v soboto dopoldne na rojstni dan Nj. Veličanstva ne poslujejo. Kljub tej službeni vesti pa je na ljubljanskem sodišču razpisanih za soboto dopoldne vse polno razprav. Čudno smo se čudili. Ako sdišče ne spoštuje službenih naredb, kdo jih naj potem spoštuje uradne odredbe?

— Krha se! Včeraj ob 5. uri bi se bilo imeti vršiti konstituiranje novoizvoljenega upravnega odbora Mestne hranilnice, to je volitev predsedstva in ravnateljstva. Na sejo pa so prišli le demokratični odborniki, dočim je večinski blok postal po dr. Stanovniku pošto, da večina ne pride na sejo, ker vabila niso bila pravilno podpisana! Seveda je bil to le jalov izgovor za dejstvo, da se večina še ni mogla zediniti na osebo predsednika. Kandidat Prepeluh je naletel baje na srdito nasprotstvo socialistov, isto tako pa tudi drugi kandidat klerikalcev učitelj Vendelin Sadar ni našel milosti. Kaj pa g. Babnik? Saj je tudi takorekoč pismen človek, stvarna sposobnost predsednika Mestne hranilnice pa je itak postranska stvar — poglavito je, da ni demokrat. Konstituiranje se bo baje izvršilo prihodnji teden. Saj se ne mudi! Tak zavod, kot je Mestna hranilnica, lahko ostane tudi dlje časa brez glave in vodstva, kaj ne?

— Hruškači ne mirujejo! Od Sv. Križa pri Kostanjevici nam pišejo: »Dne 28. novembra t. l. jo tukajšnji župnik pri službi božji z leco oznanil, da namerava vlada znova odtegniti nadaljnji 30% od vsega krožnega denarja. Župnikovo oznanilo je povzročilo med ljudstvom silno razburjenje. — Smatramo za svojo dolžnost, da objavimo to poročilo, ker vemo, da slične vesti razširjajo med narodom gotovi temni elementi, ki neprestano rujejo proti državi. Ugotavljamo, da na teh vesteh ni niti zrna resnice. Kdor torej takšne vesti širi, laže in zasleduje s svojo lažjo zgolj ta namen, da bi ustvaril med ljudstvom sovražno razpoloženje proti državi. Ker je že krajni čas, da se takšnim brezvestnim hruškačem enkrat za vselej zamaže usta, pozivamo vlado, naj o stvari uvede brez odlaganja najstrožjo preiskavo ter brezvestnega hruškača, ako se izkaže njegova krivda, ekskomunicirano kaznuje.

— Dajte nam pojasnilo. Kakor je znano, je lani posebna komisija ugotovila, da zaračunava Trboveljska premogokopna družba našo krono napram avstrijski kroni v razmerju 1 : 2,5. Med tem se je razmerje med našo in avstrijsko krono bistveno spremenilo. Danes velja naša krona 24 avstr. kron. Vključ temu pa rabi Trboveljska premogokopna družba za temelj zaračunavanja med našo in avstrijsko krono razmerje 1 : 3. Posledica tega je, da dela Trboveljske premogokopne družbe na naše stroške kolosalno dobičaje. Ali je to res? Zahtevamo točnega in jasnega pojasnila od kompetentnih strani! Ali je »Trboveljski premogokopni družbi« pri nas dovoljeno vse? Radi bi poznali tiste začetnike, ki dovoljujejo »Trboveljski premogokopni družbi«, da pri nas harači kakor se ji ljubi.

— Častni večer je privedlo pretekle soboto v hotelu pri Slonu uslužbenstvo Mestne hranilnice ljubljanske s svojim odstonitvemu predsedniku gos. Ubađu pl. Trnkoczinu. Pri tej priliki se mu je poklonila slika vsega uslužbenstva s predsednikom v sredi. Pisarnični ravnatelj gospod Hrst je v jedrnat napitnici prosilavil njegove zasluge za zavod. 20 let je neumorno in nesebično deloval v tem zavodu, prvotno kot ravnatelj in pozneje mnogo let kot predsednik. Njegova osebna zasluga je bila, da se je pričel ta zavod osvojiti po znanih septembrskih dogodkih tako močno in hitro razvijati,

da je sedaj eden največjih denarnih zavodov v Jugoslaviji. Uslužbenstvu je bil vedno naklonjen in pravičen ter razumeval in podpiral njegove težnje. Ob slovesu je naklonil g. predsednik 1200 K v karitativne namene t. s.: za dijaško kuhinjo »Domovina«, Otroško bolnico in oslepele vojake po 400 K. S solzali v oči se je poslovil blagi predsednik od uslužbenstva. — Bodi uverjen, blagi in skromni dobričina iz bratske Slovaške, da Te bode uslužbenstvo ohranilo vedno v najboljšem spominu in zavest, da so Tvoje zasluge za razvoj zavoda neveljive, Ti naj bo v zadoščenje.

— Pravoslavna služba božja. Na rojden dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. dne 17. decembra, služi se služba božja sa blagodarenjem u vojni pravoslavni kapeli na Taboru, volarna Vojvode Mišića, u 9 časova. — Na 18. decembra, u nedelju, služba božja u 10 časova. — Bdenije i svenocnica počitnje 18. decembra u 17. časova. — Na sv. Nikolu, 19. dec. služba božja počitnje u 9 časova.

— Mestna hranilnica ljubljanska ostane v soboto, dne 17. t. m. zaradi državnega praznika zaprta. — Ljubljanske banke v soboto 17. t. l. radi državnega praznika za stranke ne poslujejo.

— Okrajni ekonomski in njih pomočniki. Razpisanih je več mest okrajnih ekonomov, oziroma njih pomočnikov na sedežu okr. glavarstev. Natančnejši podatki so razvidni iz uradnega lista.

— Naša anketa. Danes se je oglasilo 47 naročnikov, od katerih se jih izreka 39 za eno oblast, 8 pa za dve oblasti. Iz Mariborskega okrožja jih je 8 za dve oblasti, 5 pa za eno oblast. Doslej se je udeležilo naše ankete, ki traja do 25. t. m., 361 naročnikov.

— Naslovi na dobrodelne zavode. V sporazumu z zdravstvenim odsekom za Slovenijo so določeni sledeči naslovi za humanitarne zavode: 1. za »Dobrodelne zavode«: »Državni dobrodelni zavodi v Ljubljani«, 2. za deželno bolnico v Ljubljani: »Splošna bolnica v Ljubljani«, in 3. za deželno blaznico na Studencu: Javna blaznica na Studencu. — Smrtna kosa. Umrli so po kratki bolezni ga. Hedvika Plantan, vdova po pokojnem notarju Ivanu Plantanu. Pokojnica je bila trda Nemka. N. v. m. p.

— Porodniško-ginekološki seminar. V petek, dne 16. t. m., otvoril g. profesor dr. Alojzij Zalokar na svojem oddelku reden porodniško-ginekološki seminar, ki se bo vršil od tega dne dalje vsak petek od 5. do 6. zvečer v predavalnici babiške šole. Vstop je prost.

— Dva srbska zdravstva v Ameriki. Profesorja dr. Radenko Stanković in dr. Jurij Jovanović z beogradskega vseučilišča se mudita že deli časa v Ameriki kot gosta Rockefeller-Foundation, da privabita moreta k izpopolnitvi medicinske fakultete v Beogradu.

— Novi vlaki na Gorenjskem. V svrhu dosege zveze na opoldanskem dolenski in mariborski obeh vlakih bo vozil od 15. decembra dalje na progi Ljubljana gl. kol. — Jesenice dnevno redno še četrti par osebnih vlakov z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 15.07 in prihodom na Jesenice ob 17.08. V nasprotni smeri pa prejmi nedeljski turistijski vlak z odhodom iz Jesenice ob 21.01 in prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 22.53, s priključkom na Jesenice na dunajski, oziroma monakovski brzovlak. Z istim dnevom izostane na progi Ljubljana dr. kol. — Krajni doseganje šolaraki vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 13.48. — Za povzročeno mednarodnega prometa bo vozil od 15. t. m. dalje dnevno med Zagrebom in Monakovim direktni voz z oddelki I, II in III. razreda preko Karlova in Jesenice. Ta voz bo odhajal iz Zagreba dr. kol. ob 22.25, iz Ljubljane ob 6.35, iz Jesenice ob 10.10; prihod v Solnograd ob 17.25 in v Monakovo ob 21.35. V nasprotni smeri: odhod iz Monakovega ob 9.10, iz Solnograda ob 12.15, prihod na Jesenice ob 19.56, v Ljubljano ob 22.53 in v Zagreb ob 6.35. Odprema direktnega voza med Zagrebom in Jesenicami s osebnimi, med Jesenicami in Monakovem s brzimi vlaki.

— Državna loterija. Igranje državne loterije prične na novo in bo zabeleženo 1. razreda že 3. januarja. Denarnih dobitkov je obilo ter s omejenimi vsotami, zato se sreče jako primerna in gotovo najbolj priljubljena božična in novoletna darila. Razprodaja in razpisila jih poštna blagajna Maribor 1.

— Zalostna usoda slepcev nas sili, da si usojamo prošiti vs plemenito javnost, naj odne svoja arca in daruje za slepce. Vsa, tudi neimajoča darila bodisi v denarju ali obliki hvalnice sprejema predsedstvo »Podpornega društva slepih v Ljubljani«, Wolfova ulica 12. v društveni pisarni.

— Zalostna usoda varčnega Slovenca v Ameriki. V državni bolnici v Clevelandu je umrl 41 let stari izenjak Lušni, doma iz Dolenje vasi pri Ribnici. Pred 24 leti je prišel v Ameriko ter delal po rudnikih v Minnesoti in Coloradu. Bil je zelo marljiv in varčen človek. Nekoč se je onesrečil v rudniku. Za to dobljeno odškodnino je shranil v neki banki v Coloradu. Letos je dobil nenadoma obvestilo, da je dotična ban-

ka zaprla svoje urade. To je reveža tako razburilo, ker je zgrabil svojih 4500 dolarjev, da se je zmešal, na kar so ga odpeljali v umobolnico, kjer je revež sedaj umrl.

— Vestnost v poklicu. Poštni uslužbenec, pismonoša F. Kolman, je skušal včeraj na originalen način okoli 1. ure popoldne dostaviti pisno tovarni električnih predmetov »Transformator« na Dunajski cesti nasproti artiljerijske vojašnice. V tovarno je skušal dospeti preko steklene strehe. Stekljena streha pa se mu je udrila in je Kolman padel 4 metre globoko v delavnico. Pri padcu je dobil težke notranje poškodbe in si je najbrže zlomil tudi nogo. Takoj so ga prepeljali v javno bolnišnico. Sreča je še bila, da ni priletel na stroj, kjer bi se bil gotovo nataknil in bi ostal mrtev na mestu.

— Policijsko poročilo. Danes je bilo prijavljenih policiji 23 raznih policijskih prestopkov, aretirani sta bili dve tajni prostitutki in 2 postopača.

— Tavina. Delavki Ani Kvas v Rožni dolini je neznan tat ukradel 300 dinarjev iz omare v njenem stanovanju.

— Pes ukraden. Tovarnarju Miroslavu Griguroviću je bil ukraden v Ljubljani 6000 kron vreden lovski pes s imenom »Trefc«.

— Tatvina briljantnega prstana. Soprog trgovca Ani Škerli je bil iz pisalne mize v trgovini na Karlovski cesti ukraden zlat prstan s 3 briljanti, vreden 15.000 K.

— Plesne vaje tehnične srednje šole se v petek t. j. 16. t. m. ne vrše.

Kultura.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Četrtek, 15. dec.: Roza Berndova. Izv. Petek, 16. dec.: Pampeliška. A.

Opera:

Četrtek, 15. dec.: Zaprto. Petek, 16. dec.: Werther. D.

— Šentjakovski gledališki oder v Ljubljani. Florijanska ulica 27/I. V soboto 17. in v nedeljo 18. decembra ob 8. zvečer Cankarjeva drama »Kralj in Betanovi«. Predpredaja vstopnic v šentjakovski napredni knjižnici od 5. do pol. 8. zvečer.

— Na nedeljskem koncertu, ki ga priredi v Unionski dvorani pevsko društvo »Kolo« iz Zagreba, se izvaja povsem serijozni slovenski program. Društveni moški in mešani zbor. 71 pevcev in pevki izvajata one skladbe, katere sta izvajala na svoji koncertni turneji, ki jo je priredilo »Kolo« meseca novembra v Beogradu. Subotici in Osijeku. Kolaši so bil povsod navdušeno sprejeti in koncertni večer je v vsem izmed teh mest uspel nadvse sijajno. Celokupna glasbena kritika hvali dovršen nastop in umetniško stremljenje Kolašev. Ker izvajajo isti program tudi pri nas v Ljubljani, nadejati se je velikega umetniškega vžitka. Pevski zbor vodi danes genijalni zborovodja g. Smolek, kapelnik kr. opere v Zagrebu. Pod njegovim vodstvom, ki vodi zbor že nad dve leti, se je društvo povzdignilo na eno izmed prvih mest med hrvatskimi pevskimi društvi. Vstopnice za ta koncert so v predprodaji od danes naprej v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica 8/I.

— »Jugoslovenski filolog«. V Beogradu je prišel zopet izhajati »Jugoslovenski filolog«, ki ga urejuje vseučiliški profesor dr. Aleksander Belić. Naročite se v »Srpski seminar« beogradskega vseučilišča.

Sokolstvo.

— Dramatični odsek Sokola. Viš uprizoni v nedeljo, dne 18. t. m. ob pol. 8. uri zvečer v Sokolskem domu na Viču drama: »Mimogredec«.

Turistika in sport.

— Sportni ples. Običajni vsakoletni »Sportni ples« priredi S. K. Ilirija tudi tekočo sezono in sicer 7. januarja. Prireditelj se bo vršila v vseh prostorih Narodnega doma. Pripravlja se zopet pester in originalen program.

— Izredna glavna skupščina ljub. nogom. podsaveza. Po § 11-17 podsaveznih pravil se vrši v nedeljo 18. t. m. ob 11. uri v posvetovalnici mestnega magistrata ljubljanskega izredna glavna skupščina. Pravico do udeležbe imata po 2 delegata klubov, ki so redni člani L. N. P. s skupno enim glasom. Delegati se imajo pred skupščino izkazati s propisno izstavljenim pooblastilom svojega kluba. Nadaljna podrobnosti so objavljene v 48. številki »Sportac«.

Društvene vesti.

— »Slovenska dijaška zadruga v Pragi« prodaja po svojih članih, ki so odšli na božične počitnice v domovino razglednice z žigom »S. D. Z. v Pragi II. Štěpánska ul. 40. Jugosl. menza akad.« in sicer po 1.— Din. ko naj. Čisti dobiček je namenjen kot podpora revnim slov. vizekošolcem v Pragi, ki žive v velikem siromaštvu in samo v nadi na ljubljanske drž. študentije. Ladi tega se obrača »S. D. Z. v Pragi« na vsa slov. javnost, da pridno kupuje te razglednice in tako neposredno vnaš nekoliko oblačil bodo slov. akad. mladine v Pragi. Odbor S. D. Z. v Pragi.

Najnovejša poročila.

KRVAVI NEMIRI V ALBANIJI.

— d. Zagreb, 14. decembra. »Več.« poroča: Po vesteh, ki so došle iz Valone, so nastali v vsej Albaniji krvavi nemiri. Vlada v Tirani je razpuščena.

— Beograd, 15. dec. (Izv.) O izbruhu krvavih nemirov v Albaniji in o padcu tiranske vlade še ni uradnega poročila.

— d. Pariz, 13. dec. Listi poročajo, da je tiranska vlada strmoglavljena in da so pristaši Essad paše v ječi.

NAŠA VLADA ODKLONILA RIBARSKO POGODBO Z ITALIJO.

— d. Dunaj, 14. dec. Dunajski korespondenčni urad poroča iz Rima Kakor javljajo listi, je Jugoslavija odklonila ratifikacijo ribarske pogodbe z Italijo.

ZAMENJAVA KRON V DALMACIJI.

— Beograd, 15. dec. (Izv.) V izpraznjeni Dalmaciji, ki so jo zapustili Italijani, je te dni zamenjava starih avstrijskih kron v znanih razmerju. Zamenjavo vodi posebna komisija. V prvi (dni je zamenjava popolnoma izvršena. Finančno ministristvo je prejelo poročilo, da je komisija pričela z zamenjavo v drugi coni. Zamenjava bo 25. t. m. končana.

KOLONIZACIJA V JUŽNI SRBIJI IN MAKEDONIJI.

— Beograd, 15. decembra. (Iz.) Ministristvo za agrarno reformo objavlja statistiko o kolonizaciji v južni Srbiji in Makedoniji. Ministristvo agrarne reforme je naselilo doslej 7420 družin. Razdelilo je med nje 60.670 ha zemlje. Na podlagi poročila poverjenstva za agrarno reformo v Skoplju o tam vladajoči stanovanjski bedi pa je ministristvo začelo ustavilo nadaljno kolonizacijo.

SESTANEK V LANI MED MASARYKOM IN HAINISCHEM.

— d. Dunaj, 14. decembra. Nocoj sta se odpravila zvezni predsednik dr. Hainisch in kancelar dr. Schober na sestanek s predsednikom češkoslovaške republike Masarykom v Lano.

PREDSEDNIKA MASARYKA IZRAZ SOŽALJA PRIBICEVICU.

— Beograd, 15. dec. (Izv.) Češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. Kalina je včeraj izrazil ministru g. Pribečeviću v imenu predsednika češkoslovaške republike g. Masaryka sožalje radi smrti matere Kristine Pribečeviće.

INCIDENT Z ITALIJANSKIMI RIBIČI.

— Reka, 14. decembra. V vodah Kvarnerola so lovili začetkom meseca čozotski ribiči. Bark so imeli 14. Zaječlo jih je slabo vreme, na kar so se zatekli v varstvo otoka Paga. Jugoslovenska oblast jim je ukazala, ostati tam na miru, dokler ne dobi potrebnih informacij. Ribiške ladje so bile zastražene. Kakoli so dva dni, nato na so ribiči nenadoma odšli eni v tretjo dalmatinsko zono, drugi na Lošini. Dasi se jim ni nič zgodilo, so se vendar ostro pritožili pri svoji oblasti, zahtevajo zaščito pred Jugoslaveni in jugoslovenskem morju!

PLEBISCIT V SOPRONJU.

— d. Dunaj, 14. dec. Po vesteh iz Budimpešte je bilo danes takozvano ljudsko glasovanje v Sopronju. Od 18.700 upravičenih je glasovalo do 16. samo 13.000 oseb.

— d. Budimpešta, 14. dec. »Az Est« poroča iz Sopronja, da je izdal general Ferrario razglas, v katerem skuša utemeljiti potrebo, da je danes ljudsko glasovanje in zagotavlja, da bo glasovanje popolnoma tajno in da lahko vsak brez strahu glasuje.

— Budimpešta, 15. dec. (Izv.) Budimpeštanski listi javljajo iz Sopronja, da je bilo pri včerajšnjem plebiscitu glasovanih oddanih 13.500 glasov. Za priključitev k Madžarski je glasovalo 10.418 oseb, za Avstrijo pa okoli 3000. Listi izražajo nado, da je s tem glasovanjem končoveljavno priključen Sopronj madžarskemu ozemlju.

— Dunaj, 15. decembra. (Izv.) Glede Sopronja goje politični in vladni krogi Avstrije nado na podporo antante, osobito na poslaniško konferenco. Dunajski zastopniki antante baie niso zadovoljni z odločenim plebiscitom. Sklep medzavezniske komisije generalov v Sopronju, da se je izvedel plebiscit 14. t. m. je v teh krogih povzročil veliko začudenje. Naglašalo namreč, da poslaniška konferenca razvečlavi plebiscit. Avstrijski vladni krogi pa upajo tudi na pomoč Prage in Beograda, kajti Češkoslovaška in Jugoslavija rista zadovoljini z nastopom italijanskega ministra Della Torrette v tem vprašanju. Priključitev Sopronja k Avstriji baie ohe vladi smatrae tudi za svojo zadevo.

WASHINGTONSKA KONFERENCA KONČANA.

— d. Rim, 14. dec. Washingtonska konferenca bo brzo končana. Angleški in francoski delegati so že najavili svoj odhod.

ČEŠKOSLOVAŠKA VLADA ZA-
PLENILA KARLISTOM POSE-
STVA.

— Praga, 15. decembra. (Izv.) Češkoslovaška vlada je zaplenila ogrskim podanikom, karlistom Windischgratzu, Rakowskemu in grofu Apponyju vsa posestva, ki leže na ozemlju Češkoslovaške republike. Ta posestva namerava vlada prodati v kritje vseh mobilizacijskih stroškov, povzročenih vsled karlističnega puča.

TIHOTAPSKI KONGRES PRED GRASKO POROTO.

— Gradec, 15. decembra. (Izv.) Pred grasko poroto so se včeraj nadaljevala razprava proti desetim tihotapcem. Zanimivo je bilo izvedeniško mnenje o načinu, kako je bil jugoslovenski finančni nadpaznik Fran Voršič umorjen. Izvedenec dr. Reit je izjavil, da je verjetna možnost, da je bil Voršič ustreljen od Jugoslovenov, kajti strel je moral biti oddan v oddaljenosti 1 metra. Glede umora orožnika pa je oredvidno izjavil, da je il nanj oddani strel zelo dobro merjen. Enako mnenje je oddal tudi drugi izvedenec. Danes bo izrečena obsodba.

PAROPLOVBA PO DONAVI USTAV-
LJENA.

— Budimpešta, 15. dec. (Izv.) Donava je na več krajih popolnoma zamrznila. Vsled tega je vsa paroplovba po Donavi ustavljena.

PRIJETI ATENTATOR NA NASEGA KRALJA?

— Gradec, 15. dec. (Izv.) Kakor je bilo že javljeno, je bil v Ennsu aretiran neki človek, ki je zelo podoben atentatorju kralja Aleksandra, šoferju Mladenu Merinkoviciu. Njegova identiteta pa še ni popolnoma dognana.

STEVILU UČITELJEV V DRŽAVI.

— d. Beograd, 14. dec. Po statističnih podatkih, ki jih je zbralo ministristvo prosvete, znaša število učiteljev v naši državi 18.000.

NUNE POTRJEJE ZA UČITELJICE.

— Beograd, 14. decemb. (Izv.) Ministristvo prosvete je podpisalo ukaz o nameščenju nun v Somborju, Bečkerek in Novem Sadu za učiteljice.

Ob sklepu lista.

Pred razpustom
skupščine?

Davidovičeva misija neuspela.

— Beograd, 15. dec. (Izv.) Nj. Vel. kralj se je danes povrnil v Beograd iz Sombora.

— Beograd, 15. dec. (Izv.) Napovedani sestanek med Pašičem in Davidovičem je bil danes ob 11. dopoldne. Pašič je izjavil, da radikalni klub vztraja v svo odločenosti pri svojih zahtevah glede ministrskega predsedstva in notranjega ministra.

Dalje je izjavil, da so razmere v radikalnem klubu silno poostrele in da se bavi s mislijo oditi v inozemstvo.

— Beograd, 15. dec. (Izv.) V političnih krogih pričakujejo, da pozova kralj dr. Ribarja na avdijenco. Dr. Ribar bo po njih zatrdilu predlagal novo zaupno osebo, ki bi sestavila vlado s programom, da razpusti parlament in izvede nove volitve.

— Beograd, 15. decembra. (Izv.) G. Ljuba Davidovič je po gorenjem sestanku odšel na kraljevi dvor in poročal kralju, da je njegova misla glede sestave vlade z radikalc neuspela.

Borze.

— Beograd, 15. decembra. (Izv.) Valuta: dolar 63.—, marka 37.—. Devize: London 274.—, Pariz 522, Praga 79.—, Dunaj 1.02, Milan 295.—.

— Zagreb, 15. dec. (Izv.) Predborza. Devize: Curih 50.25, —, Paris —, 20.—, London —, 1095.—, Berlin 146.—, 148.60, Dunaj 4.04, 4.10, Praga 317.—, 319.—, Italija 11.83, 11.90. — Valute: dolar —, 258.—.

— Curih, 14. dec. Zagreb 2.10, Dunaj 0.20, Berlin 2.90, Praga 6.25, Milano 23.60, Pariz 41.40.

— Trst, 14. dec. Praga 26.50, Zagreb 8.45, Curih 425.—, New York 21.70.

— Praga, 14. dec. Zagreb 31.75, Dunaj 1.31, Berlin 48.—, Curih 16.—.

— Paris, 14. dec. Berlin 7.—, London 51.45, New York 12.31, Curih 240.—.

— Berlin, 14. dec. Zagreb 70.—, Dunaj 7.26, Praga 215.—, Curih 35.15.

— Dunaj, 14. dec. Tečaj dunajske efektivne borze, Juliusd 12.900.—, Credit 8.600.—, Zivno 30.000.—, Alpine 45.900.—, Kroniska industrijska družba 32.900.—, Skoda 33.500.—, Trboveljska 19.800.—.

— Dunaj, 14. dec. Pariz 510.—, Curih 1200.—, London 23.800.—, Berlin 3.700.—, Zagreb 2.400.—, New York 6.400.—.

Glavni urednik:
Rasto Pustostemšek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podržaj.

Vinska trgovina

Išče stalne trgovske zveze kamor bi prodajala svoje izbrano vino iz Štajerske po solidnih cenah. Išče se tudi zastopnika za ta vina, ki bi lepo zaslužili. Pisma pod „Vinska trgovina/8973“ na upravo Slov. Naroda.

8973

DOBIVA SE OPET SVAGDJE. GLAVNO SKLADIŠTE I GENE. RALNO ZASTUPSTVO ZA CILJUGOSLAVIJU

JUGOPHARMACIA ZAOREB, PRILAZ BR. 12.

Debljkenosno trgevake podjetje 1888

družabn'ka

ki bi imel K 250.000 — K 300.000., s katerim zneskom bi se podjetje finansiralo ter družabniku ta obratni kapital nosil brez dela 10 % — 15 %. Dopisi pod „Dobičkanosna trgovina/8974“ na upravo Slovenskega Naroda.

8974

Kuća na prodaju

trgopratska sa betoniranim podrumom u ulici Kralja Petra br. 15, preko puta Narodne banke, sa tri lica, prodaje se iz slobodne ruke. Obratiti se Mladenu L. Obradoviću, Beograd, Beogradska trgovačka banka.

8871

10 vagonov hrastovega lesa

sortiranega po debelosti od 50 do 100 mm, 7 let starega, suhega, od 2-50 do 4 m dolžine, se prodaja radi pomanjkanja prostora. Parna žaga Toverne vozov P. Koršič d. d., Ljubljana.

Zahvala.

Za vse dokaze tolažilnega sočutja povodom smrti našega ljubljenelega soproga, očeta, brata, gospoda

Josipa Elsner

trgovca in posestnika

iztekam vsem sorodnikom, prijateljem in znanec najprejrejšjo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo za častno spremstvo preč. duhovščini, pevskemu zboru za ganljivo petje, vsem darovalcem vencev, gasilnemu društvu ter vsem, ki so spremili blagega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Blagega rajnika priporočamo v prijazen spomin.

V Muji, dne 12. decembra 1921.

Žalnojoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Karol Garger naznanja v svojem in v imenu ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njegova ljubljena sestra, gospa

Hedvika Plantan

roj. Garger

notarjeva vdova

dne 15. t. m. ob 2. po kratki mukepolni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne rajnice bo v petek, dne 16. decembra 1921 ob 3. popoldne iz Leonišča na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1921.

Naznanjam

slavemu občinstvu, da sem prejel in na novo preuredil znano trgovino z urami in optičnimi predmeti F. K. Rudolfer. Velika izbira božičnih in novoletnih daril po zelo nizkih cenah.

Za obilna obisk se priporoča

EDUARD ŠROPER

urar, absolvent urarske tehnične šole. Lastna strokovna delavnica Ljubljana, Mostni trg 8.

Odvetniški kandidat

1888 mesta v Ljubljani. P. nudbe pod „Odv. kand 9028“ na upravo Slov. Naroda.

9028

Dve postelji

novi, iz orohovega lesa na prodaji. FIGAR, Novo mesto, Šmihel 35. 9038

Meblovana soba

se 1888 pri boljši reditni. Olga Kallinova, operna pevka, Operno gledališče, Ljubljana. 9032

Sveža polenovka

se dobi vsak petek v gostilni pri Bobenčku, Sv. Petra cesta 15. 9065

Kupim gostilno

s nekaj zemljiščem. Event. vzajem v najem na prometnem kraju. Ponudbe pod „Promet 8807“ na upravo Sloven. Naroda.

8807

Trgovski pomočnik

se sprejme takoj. Hana in stanovanje v hiši. Ponudbe z referencami le poslati na trdnico STERGAR & ŠKERL, trgovina z mehanim blagom, Sevnica ob Savi. 8926

Ca. 1500 kg finega suhega mesa

se takoj prodaja. Cena po dogovoru. Naslov po: uprava Slov. Naroda. 9034

Kontoristinija

1888 službo. Ime 8 mesečno prakso. Bila zaposlena tudi v lesni trgovini kot samostojna moč. Ponudbe pod „Potena 9063“ na upravnistvo Slovenskega Naroda Naroda. 9063

Novosti božičnih in novoletnih razglednic

priporoča

M. Tičar, Ljubljana.

Dr. Bleiweis

strokovni zdravnik za notranje bolezni in za bolezni v nosu in vratu se je vrnil in ordinira Kongresni trg 15 od 3.—5. pop. 9031

„Diamalt“

Pozor, pekarji! „DIAMALT“ tvornice Hauser & Sobotta, Dunaj - Stadlau v prečujni kakovosti se dobi zopet pri glavnem zastopniku za Jugoslavijo: Eduard Dužanec, Zagreb, Skladnišče Strossmayerova ul. 10. 8101

Konjske odeje

in fine volnene odeje v največji izbiri po tovarniških cenah pri

M. Bauer, Zagreb

Ilona 30.

Tekstilno blago na debelo. Odeje za zorce pošiljam brzovozno na ogled. 6616

Seme za preprodajalec.

Na boljše okrepčujoče

medicinske sa odrasle in otroke se žel. znato vino lekarnarja G. Ficočija v Ljubl. anst. 1 6

Pohištvo

(antik) se prodaja. Rimska cesta 10, 1 demo. Ogleda se lahko od 14.—15. 9035

Knjigovodja-bilančnik

s večletno prakso, vešč. jezikov, želi premeniti službo. Ponudbe pod Stitno 9038* na upravo Slov. Nar. da. 9038

Knjigovodja-bilančnik

vaško množino. Ponudbe z navedbo cene pod „Ježice 9037“ na upravo Slov. Naroda. 9037

Meblovana soba

stalo 888 zase in event. za brata. Slika bančni mladnik s 1. branjem. Plača najbolje. Ponudbe pod T. 8. Soba 9034* do 20. dec na upravo Slov. Nar.

Podstrešje

v kati hiši v Ljubljani se 1888. Ponudbe na Anončni zavod Drago Bošnjak & drug, Ljubljana, Sedna ul. 8. 9030

Moko

ričnično ima v zalogi trdnica Kmet & Ko. Gospodarska cesta 8. Zahteva te ponudbe! 8 89

Mesečna soba

za dve osebi, samo za mesec januar in februar 1922 se 1888. Matematična postranska stvar, posredovanje se honorira. Ponudbe pod „Mirna soba 8327“ na upravo Slov. Naroda. 8327

Veliko izbiro božičnih in novoletnih razglednic

priporoča trdnica Iv. Bonarč, Ljubljana.

Veliko izbiro božičnih in novoletnih razglednic

priporoča trdnica Iv. Bonarč, Ljubljana.

Vizitke in kuverte

priporoča Narodna tiskarna v Ljubljani.

Narodna tiskarna

v Ljubljani.

Narodna tiskarna

v Ljubljani.

ZAKON O TAKSAMAH

objavljen njegovim pravilnicama i protumačen službenim odlukama i objašnjenjima, od

B. Robičeka,

načelnika generalne direkcije posrednih poreza. II. dso. Ovo je izdanje jedno od najtačnijih i obuhvatnih sve propise o takama i pristobama, iz zakona o državnoj trošarini, takama i pristobama, sa svima izmenama i dopunama, koje je učinio zakonodavni odbor narod e skupštine. Tako isto u ovo izdanje unete su ne samo ove izmene i dopune pravilnika no i sve ranovja objašnjenja za celu krajevnu.

Cena je ovome izdanu 30 — 0 nara. Pretpa u trebi slati GRAFIČKOM PREDUZEĆU „PROSVETA“ Beograd, Cara Uroša br. 8.

Ravnateljia in prokurista

išče velika lesna družba v Ljubljani.

Ponudbe z navedbo dosedanje prakse in zahtevkov je poslati pod „Eksport“ na upravo Slov. Naroda do 20. decembra. 8948

Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ul. 25.

Telefon 413 Poštno-šekovni račun 11.428

prevzema po danih kakor lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil ter razne gos. odarake in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvene, ostrešja, balkone, vitne ulice, verande ter razna druga vrsta arhitektonična dela. — Stropnice, dekorativne stropove ter dekorativne stenske opate, vrata, okna itd.

Za razne industrijske stavbe opozoriam sledeči na moje patentirane nosilce za večje proste razpote od 12—50 m. — Parna žaga in strojne delavnice.

Oglas.

Nabavka ogrevnih drva za garnizon Celje i Maribor od 1. januara do 31. maja 1922 godine.

Dne 20. decembra t. g. 10. sati prije podne zaključuje se neposredna pogodba u divizijskoj intendanturi u Ljubljani, kod vojnog okruga Celjskog i Mariborskog za nabavku drva garnizonu Celjskom i Mariborskom.

Potreba drva je: Maribor: 4.800 m³, Celje: 1.650 m³. Primaju se pismene i ustmene ponude na svaku količinu drva. Kaucija 5%. Uslovi kod označenih ureda.

Komanda dravske divizijske oblasti E. Broj 19.709.

Potrebno in koristno je

da brez odlaga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čkovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelj natančni sucesok, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih priobz američkih rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in v sled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po pošlah Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljud e, ki posebno sredstvom radi rnikivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje 88 postal, ker bo mi-lili, da smo v potrebi. V resnici na dosežemo nasprotno. Ko se po oficielni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno iz plačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, pretno se rdi-či poslati z pet kakti d n r.

Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki v sled malomarnega poslovanja nekakih posredovateljev čakajo po več m secev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Str. et New York, N. Y.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšmi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.